

Onderwerp Afwegingskader light contracten Jeugdhulp	
Nummer	2020/872029
Portefeuillehouder	Botter, J.
Programma/beleidsveld	2.2 Voorzieningen Jeugd
Afdeling	JOS
Auteur	Janvier-Schmitz, F.F.D.
Telefoonnummer	023-5113581
Email	fjanvier@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>Een van de maatregelen om te komen tot verbetering in de jeugdhulp (financieel, kwalitatief en administratief) is het verminderen van het aantal en de omvang van de zogeheten light contracten. Die zijn de laatste jaren enorm toegenomen en bedragen nu zo'n 10% van de jeugdhulputgaven 2019. Het gaat om verwijzingen die worden gedaan naar aanbieders die niet onder het reguliere gecontracteerde aanbod vallen. Om genoemde verwijzingen beheersbaar te maken en daarmee het aantal light contracten te kunnen verminderen, is een afwegingskader ontwikkeld. Hiermee kan scherper worden afgewogen óf en welke hulp door reeds gecontracteerde aanbieders kan worden geboden, dan wel geschikt kan worden gemaakt. Ook maakt het duidelijk wanneer een light contract de enige optie is. Het Centrum voor Jeugd en Gezin Kennemerland (CJG) en de Gecertificeerde Instellingen (GI) gaan als verwijzers het afwegingskader gebruiken bij de inzet van hulp. Gezien het huidige tekort op het aanbod jeugdhulp met verblijf is de verwachting dat voor deze zorgvorm in beperkte mate light contracten nodig blijven. Op 20 augustus 2020 is aan de jeugdhulp aanbieders gecommuniceerd dat er alleen onder strikte condities nog light contracten worden afgegeven en dat een afwegingskader wordt ontwikkeld.</p>
Behandelaarsvoorstel voor commissie	Het college stuurt dit besluit ter informatie naar de commissie Samenleving.
Relevante eerdere besluiten	Raadsstuk 'Aanvullende maatregelen kostenbeheersing Jeugd 2020' (2020/705190) zoals besproken in de raadsvergadering van d.d. 17 september 2020
Besluit College d.d. 17 november 2020	<p>1. Het Werkdocument afwegingskader light contracten met terugwerkende kracht vast te stellen per 20 augustus 2020.</p> <p>de secretaris, de burgemeester,</p>

1. Inleiding

De gemeente Haarlem treft op dit moment maatregelen om de stijgende uitgaven in de jeugdzorg te begrenzen. Een van de maatregelen is het werken vanaf 1 juli 2020 met budgetplafonds. Dit betekent dat aanbieders die hun plafond bereiken geen nieuwe cliënten meer kunnen helpen. Deze jongeren hebben nog steeds wel hulp en ondersteuning nodig. Budgetplafonds worden alleen opgelegd bij aanbieders die vallen onder het regulier gecontracteerde aanbod. Indien er niets gebeurt op het gebied van de light contracten, dan zullen de jongeren die niet kunnen starten vanwege de budgetplafonds, verschuiven naar niet-gecontracteerde aanbieders middels een light contract. Hier is immers vaak wel direct plek.

Om te kunnen komen tot daadwerkelijke kostenbesparingen en waar mogelijk ook verbetering in de jeugdhulp (financieel, kwalitatief en administratief), is -naast het instellen van budgetplafonds- door het College besloten dat light contracten in aantal en omvang dienen af te nemen. De light contracten zijn de laatste jaren enorm in aantal en omvang toegenomen en beslaan zo'n 10% van de jeugdhulputgaven 2019. Het gaat bij light contracten om verwijzingen die worden gedaan naar aanbieders die *niet* onder het reguliere gecontracteerde aanbod vallen. Met een light contract is het mogelijk om, buiten het reguliere aanbod om, de juiste hulp en ondersteuning in te kunnen zetten.

Omwille van deze transparantie is een afwegingskader opgesteld zodat professionals vanuit het Centrum Jeugd en Gezin Kennemerland (CJG) en Gecertificeerde Instellingen (GI) objectief en transparant kunnen afwegen wanneer er wel een light contract kan worden afgegeven én om beter maatwerk te kunnen toepassen op het moment dat zorg nodig is. Het CJG en de GI's gaan het afwegingskader gebruiken bij de inzet van jeugdhulp. De reikwijdte van het afwegingskader is strikt: het geldt alleen voor bepaalde vormen van verblijf.

Het afwegingskader is in afstemming met het CJG ontwikkeld.

2. Besluitpunten college

Het afwegingskader light contracten met terugwerkende kracht vast te stellen per 20 augustus 2020.

3. Beoogd resultaat

Het verminderen van het aantal light contracten moet leiden tot:

- meer grip op de uitgaven binnen het jeugdhulpbudget;
- een betere spreiding in het gecontracteerde jeugdhulpaanbod;
- het bieden van maatwerk door gecontracteerde aanbieders;
- inzet van juiste tarieven;
- en het verminderen van administratieve lasten zowel aan de kant van de gemeente als aan de kant van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en de Gecertificeerde Instellingen (GI) als verwijzers.

4. Argumenten

Het besluit past binnen het reeds ingezette beleid rondom kostenbeheersing jeugd

Het afwegingskader past bij het beleid om per 1 juli 2020 om budgetplafonds te hanteren, tevens heeft het college aangegeven om minder light contracten te verstrekken.

Er zijn echter wel verschillen tussen de nieuwe aanpak en de aanpak in het recente verleden. Het verschil is het continueren van zorg aan de cliënt voorop stond en dat voornamelijk werd verwezen naar de preferente aanbieders (preferent in de ogen van de verwijzers, met name de Gecertificeerde Instellingen). Dat leverde niet alleen druk op bij deze aanbieders, maar hierdoor bleef een deel van het door de gemeente reeds ingekochte aanbod onbenut (met name ambulante hulp). Bovendien werd snel gekeken naar aanbieders bekend bij de verwijzers, maar niet was gecontracteerd vanuit de gemeente. En dus volgde een light contract.

In de huidige aanpak wordt aan de hand van een afwegingskader bepaald of er inderdaad gebruik kan worden gemaakt van een light contract, hiermee wordt dus ingezet op een betere spreiding en optimaler gebruik gemaakt van de ingekochte zorg.

Met de inzet van het afwegingskader blijft maatwerk en passende hulp mogelijk

Het afwegingskader past binnen de kaders van de Jeugdwet om specialistische ondersteuning en zorg op maat te organiseren. Door de inzet van het afwegingskader blijft maatwerk en passende hulp mogelijk.

Het afwegingskader past ook binnen de kaders van Programma 2. Ondersteuning en zorg van de programmabegroting. In beleidsveld 2.2 Voorzieningen Jeugd zijn de volgende doelstellingen verwoord.

- Tijdige jeugdhulp op maat bieden
- Jongeren groeien zo veel mogelijk thuis op, in gezinsgerichte omgeving
- Herstelen veiligheid en voorkomen (verdere) ontsporing jongeren.

5. Risico's en kanttekeningen

Acute zorgvraag in verband met veiligheid

Een "mogelijk" gevolg van het invoeren van budgetplafonds is een toename van wachtlijsten bij dezelfde aanbieders. Wanneer de veiligheid van het kind in het gedrang is, dan moet altijd zorg ingezet worden. Dit zal dus, met uitzondering van hoog specialistische verblijfsvormen (zie afwegingskader), binnen het reguliere aanbod ingezet moeten worden.

De knelpunten die het contractmanagement op dit moment signaleert, hebben met name te maken met onveiligheid in gezinssituaties en/ of onveiligheid overlast voor de omgeving. Hierbij gaat het zowel kinderen en jongeren met een jeugdbeschermingmaatregel of jeugdreclasseringsmaatregel als ook jongeren die ernstig overlast veroorzaken, dan wel het risico lopen in de criminaliteit te belanden. Indien passende zorg niet tijdig wordt ingezet is er groot risico op uitval en escalatie.

Onrust bij aanbieders en verwijzers

Het beperken van het gebruik van light contracten zorgt voor onrust bij jeugdzorgaanbieders en verwijzers (mede in combinatie met de invoering van het budgetplafond). Dit heeft met name te maken dat de 'escape-route' naar ander aanbod is afgesloten én er actief gekeken moet worden naar ander passend aanbod bij een gecontracteerde aanbieder met een budgetplafond. Dit is een nieuwe manier van werken voor betrokken partijen en maakt tevens de lacunes in het hulpaanbod zichtbaar waar niet meteen een passende oplossing voor is. Dit nieuw werken, geeft de nodige onrust.

Woonplaatsbeginsel

Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. Gemeenten en jeugdhulpaanbieders ervaren in de praktijk veel problemen bij de uitvoering van het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet. Daarom hebben de jeugdregio's in een convenant een aantal praktische afspraken gemaakt om - per direct - de grootste administratieve problemen te verminderen. Gemeente Haarlem heeft dit convenant ook getekend. Het gevolg hiervan is dat gemeente Haarlem achteraf geconfronteerd kan worden met een te betalen factuur uit een andere gemeente door inzet van jeugdhulp wat niet langs het afwegingskader is gelegd.

Inzet van hulp in het buitenland

Het college heeft zich uitgesproken om géén jeugdhulp in het buitenland te financieren. Vanwege de wettelijke zorgplicht die de gemeente heeft én het ontbreken van juridische gronden (te weinig jurisprudentie), is dit in praktijk een lastig uit te voeren maatregel. In sommige (uitzonderlijke situaties) kan het toch voorkomen dat -na zorgvuldige toepassing van het afwegingskader- hulp in het buitenland de enige passende oplossing is. In deze uitzonderlijke situaties zal de wethouder worden geadviseerd. Hulp kan dan worden ingezet middels hoofd- en onderaannemerschap. De gecontracteerde aanbieder fungeert als hoofdaannemer voor de aanbieder die de zorg dan feitelijk levert. In praktijk betreft het een zeer beperkt aantal verzoeken, vanaf 2015 tot heden zijn dit vier verzoeken geweest.

6. Uitvoering

De gemeente Haarlem, CJG en de GI's dienen gezamenlijk dit verwijsproces te optimaliseren. Dit vraagt vanuit het CJG en de GI's om veranderingen door te voeren in de bedrijfsvoering. Tegelijkertijd dient de gemeente te faciliteren dat het jeugdhulp aanbod voldoende overzichtelijk is bij het CJG en de GI's. De gemeente zal de komende tijd extra investeren om de operationele processen van deze nieuwe aanpak af te stemmen met de betrokken partners.

In het eerste kwartaal 2021 volgt een evaluatie en op basis van deze evaluatie wordt het afwegingskader op onderdelen aangepast.

7. Bijlagen

1. Afwegingskader light contracten